

STORT PRIVATISERINGSPOTENTIALE I KOMMUNERNE: 161 KOMMUNALE SELSKABER TIL EN VÆRDI AF 26,6 MIA. KR.

En lang række undersøgelser underbygger, at privatiseringer af offentligt ejede virksomheder øger effektiviteten i de berørte virksomheder, ligesom det har en positiv effekt på produktiviteten generelt i økonomien. Gennem de seneste årtier har staten privatiseret en række af sine virksomheder, mens processen i kommunerne har været træg. En stor del af de kommunale virksomheder er skjult i den kommunale organisation, men en del af virksomhederne er privatretligt organiseret og dermed registreret i Erhvervs- og selskabsstyrelsen. I alt 161 selskaber er privatretligt organiseret og det vurderes, at alle selskaber kan privatiseres. Det estimerede salgsprovenu er 26,6 mia. kr. De privatretlige selskaber er kun "toppen af isbjerget" i forhold til det samlede antal kommunale virksomheder. Det fremgår af en analyse, CAPACENT A/S har foretaget for CEPOS. Set fra et samfundsmæssigt synspunkt er provenuet af mindre betydning. Den væsentligste gevinst er den positive effekt på effektiviteten i virksomhederne samt konkurrencen og produktiviteten i økonomien. Regeringen bør påbegynde en privatiseringsproces i kommunerne i forlængelse af privatiseringerne i staten i slutningen af 1980'erne og gennem 1990'erne. Kommunerne bør tilskyndes hertil ved at lade dem beholde 100 pct. af salgsprovenuet ved salg af alle slags kommunale virksomheder. Provenuet skal anvendes til opsparing/gældsafvikling og rentegevinsten kan anvendes på offentligt forbrug/skattelettelser. I dag kan kommunerne beholde 40-60 pct. af provenuet, når de sælger visse forsyningsvirksomheder. Såfremt kommunerne ikke frivilligt sælger deres virksomheder, bør regeringen sikre, at de samfundsmæssige gevinster høstes ved, at staten overtager ansvaret for privatiseringsprocessen.

I rapporten "Kommunale selskabers privatiseringspotentiale" har CAPACENT A/S for CEPOS gennemført en analyse af muligheden for en privatisering af kommunale og fælleskommunale virksomheder, der er organiseret som privatretlige selskaber.

Baggrunden for rapporten er:

For det første viser flere undersøgelser, at privat varetagelse af opgaver i mange tilfælde er mere effektiv end offentlig opgavevaretagelse, ligesom undersøgelser bekræfter, at privatiseringer øger produktiviteten i økonomien.

For det andet har den hjemlige privatiseringsdebat været fokuseret på statens virksomheder på trods af, at den kommunale sektor udgør en stor andel af den offentlige sektor. I det lys er det relevant at analysere, om der ikke skulle være basis for privatiseringer (dvs. frasalg af kommunale aktiviteter/virksomheder) i den kommunale sektor.

For det tredje har privatiseringstempoet under VK-regeringen været trægt sammenlignet med SR-regeringen, se CEPOS-notat "Privatiseringer under VK- og SR-regeringen".

For det fjerde bør den kommunale sektor koncentrere sine ressourcer (herunder ledelsesmæssige) om dens kerneopgave, dvs. myndighedsansvar i forbindelse med levering af velfærdsservice (omsorg, pleje, undervisning mv.).

For det femte vidner undersøgelser om, at danskerne i højere grad mener, at virksomheder skal ejes af private, sammenlignet med befolkningen i andre lande. I Christoffersen & Paldam (2004) refereres en undersøgelse af 22 OECD-landes holdning til ejerskab af virksomheder. Et repræsentativt udsnit af befolkningerne i landene har fået stillet spørgsmålet "Do you support private/public ownership of business?" Resultatet af undersøgelsen er, at danskerne sammenlignet med befolkningen i andre lande relativt set er mere positive overfor, at det er

den private sektor, der ejer virksomhederne. Det konkluderes ligefrem, at Danmark er et af de lande med det mest kapitalistiske værdisæt (hvad angår holdningen til hvem, der skal eje virksomheder). Kun USA, Canada, Schweiz og Østrig har et mere kapitalistisk syn på ejerskab af virksomheder. Dette er konsistent med, at der ikke var væsentlig folkelig modstand imod de privatiseringer, der fandt sted i 80'erne og 90'erne i Danmark.

Det skal bemærkes, at de privatretlige selskaber kun udgør en mindre del af de kommunale aktiviteter. Når der her fokuseres på de privatretlige selskaber skyldes det alene, at der mangler gennemsigtighed over virksomheder og aktiviteter, som er indlejret i den kommunale organisation, jf. boks 1. Med andre ord er der ikke overblik over de mange kommunale virksomheder, som ikke er privatretligt organiseret. I forlængelse heraf skal det bemærkes, at der var visse kommuner og selskaber, der nægtede at udlevere oplysninger om selskabers omsætning, overskud etc. i forbindelse med udarbejdelsen af baggrundsrapporten. Dette er bemærkelsesværdigt i betragtning af, at selskaberne er offentligt ejede. Det ville være hensigtsmæssigt at gennemsigtigheden i den kommunale sektor blev øget, således at borgere og politikere kan få et overblik over kommunale virksomheder. Det kunne håndteres ved, at indenrigs- og sundhedsministeren stiller krav om, at kommunale virksomheder udskilles (omsætning, overskud, antal ansatte etc.) i det kommunale årsregnskab, ligesom disse oplysninger bør rapporteres til centralt niveau og offentliggøres. På længere sigt bør der være krav om, at alle kommunale virksomheder organiseres som privatretlige selskaber. Det vil bl.a. bidrage til at gøre virksomheder privatiseringsegne, jf. sidste afsnit i dette notat. Regeringen har den senere tid bevæget sig i denne retning, idet kommunale vandforsyningsvirksomheder ifølge det nyligt indgåede politiske forlig om vandsektoren skal etableres som privatretlige selskaber i 2009. Regeringen lægger med sit ideoplæg om affaldssektoren op til lignende tiltag på affaldsområdet.

Boks 1.

Kommunal virksomhed

Kommunal virksomhed kan finde sted inden for kommunens drift som egenproduktion, hvor eksempelvis svømmehaller, daginstitutioner, vandværker og kulturinstitutioner er integreret i det kommunale budget. Virksomhedens resultater kan derfor være svære at adskille fra kommunens øvrige økonomi. Kommunal virksomhed kan også være adskilt fra driften i kommunalt regi gennem selskabsdannelse samt ved inddragelse af den private sektor.

De fleste kommunale virksomheder er organiseret i den kommunale organisation, og der er på nuværende tidspunkt ikke gennemsigtighed eller overblik over disse virksomheder. Mange af disse virksomheder kunne principielt laves om til kommunalt ejede selskaber, der eventuelt kunne sælges. I nogle tilfælde er der tale om områder, hvor der er et marked. I andre tilfælde vil det være svært, da der ikke er et marked.

Et relativt lille antal kommunale virksomheder er udskilt som kommunalt ejede selskaber, og disse er indberettet til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Rapporten er kun baseret på sidstnævnte virksomheder, men det er vigtigt at bemærke, at disse selskaber kun udgør "toppen af isbjerget" for de kommunale virksomheder.

Kilde: "Kommunale selskabers privatiseringspotentiale", CAPACENT A/S

Baggrund for privatisering

Baggrunden for CAPACENTs rapport er, at der er en række gode erfaringer med privatiseringer, herunder at privatiseringer medfører øget produktivitetsvækst i økonomien. Dette er konkluderet af OECD (2003), Nicoletti & Scarpetta (2005), Jørgensen (2005) og Christoffersen, Paldam & Würtz (2007), der alle gennemgår erfaringer ved privatisering/privat udførelse af opgaver sammenlignet med offentlig udførelse af opgaven.

OECD (2003) gennemgår erfaringer med og motivation for privatiseringer i OECD-landene de

seneste årtier. Motivationen for privatiseringer har bl.a. været følgende:

1. Øge effektiviteten i de (tidligere) offentlige virksomheder.
2. Øge konkurrencen i sektorer, hvor offentligt ejede virksomheder dominerer. F.eks. ved at et offentligt monopol erstattes af flere private udbydere af en ydelse. Eller ved, at der i netværksindustrier åbnes op for deltagelse af private virksomheder.
3. Fiskalt sigte. For en række OECD-lande har det været et formål, at reducere underskuddet på de offentlige finanser ved at sælge statslige aktiver

I Finansministeriet (2004) argumenteres for, at statsligt ejerskab kan udgøre en hindring i forhold til at få konkurrence på et marked. Iværksættere kan være tøvende i forhold til at gå ind i en branche, hvor en offentligt ejet virksomhed eksisterer, fordi iværksættere kan frygte, at staten vil favorisere/beskytte den statsejede virksomhed gennem regulering. Et salg af aktierne i et statsligt selskab kan derfor være et signal til iværksættere om, at selskabet må konkurrere på helt lige vilkår med private iværksættere.

I OECD (2003) gennemgås også en lang række undersøgelser af profitabiliteten og effektiviteten af selskaber i forskellige brancher. Konklusionen er generelt, at rentabiliteten, produktionen og effektiviteten øges, når selskaber privatiseres. Yderligere delkonklusioner er:

- 1) Resultaterne vedrørende øget effektivitet synes ifølge OECD at være særlig robuste, når virksomhederne opererer i konkurrenceudsatte markeder. Det underbygger, at reguleringen og konkurrencelovgivningen skal tilpasses så en privatisering ledsages af mest mulig konkurrence.
- 2) Herudover er der en tendens til, at deregulering øger effektivitetsgevinsten.
- 3) Fuldt privatiserede firmaer klarer sig bedre end delvist privatiserede firmaer.
- 4) Åbenhed for udenlandsk ejerskab øger udbuddet af kapital og giver mulighed for at få ny teknologi og ledelse til landet. Udenlandske ejere kan endvidere give ny viden, netværk samt afsætningskanaler.

I Nicoletti & Scarpetta (2003) undersøges sammenhængen på makroniveau mellem produktivitetsvækst i OECD-landene på den ene side og regulering og privatisering på den anden side. Konklusionen er bl.a., at øget privatisering og deregulering påvirker væksten i produktiviteten positivt. Det kan bl.a. forklares ud fra hypotesen om, at et privat ejerskab af en virksomhed medfører en mere effektiv drift, og at privatisering af offentligt ejede virksomheder øger iværksætteriet, konkurrencen og innovationen. I Nicoletti & Scarpetta (2005) konkluderes det, at liberaliseringer på produktmarkederne og herunder privatiseringer leder til større investeringer, kapitalakkumulation og BNP pr. capita.

I DØR (2004) henvises der til internationale erfaringer med privatisering af forsyningsvirksomheder, og det fremgår at disse virksomheder i høj grad er privatiseret og liberaliseret i det meste af verden. Liberaliseringerne og privatiseringerne af forsyningssektorerne har erfaringsmæssigt bidraget til betydelige effektivitetsgevinster på trods af, at forsyningsvirksomheder typisk har et element af naturligt monopol. Gennem regulering er det lykkedes at få markeder til at fungere. I tilfældet med privatisering af forsyningsvirksomheder er myndighedernes rolle at varetage reguleringsrollen, mens producentrollen er overtaget af private.

Jørgensen (2005) omhandler mulighederne for at øge den økonomiske vækst i Danmark ved at øge effektiviteten på produktmarkederne. Det konkluderes, at privatiseringstempoet er gået ned de senere år sammenlignet med 1990'erne. Herudover slås det også fast, at der generelt er gode erfaringer med privatiseringer i forhold til profitabilitet, effektivitet, investeringer mv. Regeringen opfordres til at få gang i privatiseringsprocessen igen, ligesom der opfordres til at

påbegynde privatiseringer i den kommunale sektor.

Christoffersen, Paldam & Würtz (2007) sammenfatter en række undersøgelser af forskelle i effektivitet mellem privat opgavevaretagelse og offentlig opgavevaretagelse. Konklusionen er, at omkostningerne ved at det offentlige køber ydelsen på et privat konkurrencemarked er ca. 30% lavere end de omkostninger, som det offentlige afholder, når de selv producerer ydelsen. Dvs. at det private marked er billigst.

Ifølge Christoffersen, Paldam & Würtz (2007) og Paldam (2007) er der to hovedbegrundelser for at private virksomheder er mest effektive:

A) Konkurrencen: Offentlige producenter har normalt en vis beskyttelse og kan ikke gå fallit, dvs. at de har en vis monopolgrad. De offentlige virksomheder/institutioner forsvarer ofte deres monopolsituation med, at den giver stordrift og dermed en stordriftsfordel. Christoffersen, Paldam & Würtz (2007) viser, at det på det analyserede område forholder sig præcis omvendt: Private virksomheder finder stordriftsfordelene, mens offentlige virksomheder ikke gør det.

B) Ejerforholdet: Her er pointen den, at en privat virksomhed har en ejer, der er interesseret i at maksimere rentabiliteten. Ejeren har dermed en meget stærk interesse i at holde omkostningerne nede. Denne interesse er meget svagere i offentlige virksomheder. De har derimod et lag af politikere mellem ejerne (folket) og virksomheden. Dette lag har politiske interesser, og i dem indgår der meget andet end lave omkostninger, se Christoffersen, Paldam & Würtz (2007).

Resultat af undersøgelse

I CAPACENT A/S' analyse af privatiseringspotentialer i den kommunale sektor ses der på 161 kommunale selskaber, der er inddelt i følgende kategorier:

- Miljøvirksomhed: Affalds- og renovationselskaber, spildevandsanlæg, forbrændingsanlæg og lossepladser.
- Energi og Forsyning: Varmeforsynings- og transmissionselskaber, elforsyning, naturgas, vandforsyning og vedvarende energi.
- Servicevirksomhed: Forskellige servicevirksomheder, herunder indkøb, IT, turisme, forsikring, revision og finans.
- Trafik og Transport: Lufthavne, færgeelskaber, busselskaber, jernbaneselskaber og havne.
- Produktion: Entreprenør- og anlægsvirksomhed og vaskeri.

Analysen konkluderer, at alle 161 selskaber kan privatiseres, og et overordnet estimat på indtægterne ved salg af disse selskaber er på 26,6 mia. kr. I bilag 2 til dette notat er alle 161 selskaber angivet på en liste. CAPACENT A/S gør opmærksom på, at skønnet er behæftet med en vis usikkerhed, men at det efter alt at dømme ligger i underkanten af det, der vil blive realiseret i praksis. Der henvises til baggrundsrapporten for gennemgang af metode ved beregning af salgsprovenu¹. I tilfælde af privatisering af alle selskaber skal mindst 9600 medarbejdere² overdrages fra de offentligt ejede virksomheder til private virksomheder.

¹ Det skyldes bl.a., at mange af selskaberne ikke drives med henblik på at maksimere overskud. Dermed ligger der et potentiale i at effektivisere driften. Dette potentiale kan høstes ved en privatisering. Herudover er det kun ca. halvdelen af de 161 selskaber der er værdiansat. De selskaber der i dag ikke giver overskud eller ikke har ønsket at oplyse overskuddet er ikke værdiansat i CAPACENTs analyse. Selskaberne kan imidlertid godt privatiseres selvom de i dag ikke giver overskud.

² Henviser til medarbejdere i de virksomheder, der kan værdiansættes. Godt halvdelen af de 161 virksomheder kan værdiansættes.

Provenuet fra salg af de 161 selskaber fordeler sig på de forskellige virksomhedsgrupper som anført i tabel 1.

Tabel 1. Antal selskaber der kan privatiseres og provenu heraf

	Miljø- virksomhed	Energi og forsyning	Trafik og transport	Service- virksomhed	Produktion	I alt
Antal selskaber, der kan privatiseres, men ikke værdiansættes.	24	15	20	8	2	69
Antal selskaber, der kan privatiseres, og værdiansættes	35	23	10	21	3	92
Antal selskaber i alt	59	38	30	29	5	161
Provenu i mia. kr.	6,8	5,5	0,7	13,6	0,03	26,6

Der henvises til baggrundsrapporten for analyse af de enkelte virksomhedsgruppers privatiseringsegnethed. Her vurderes fordele og udfordringer ved privatiseringer, herunder om selskaberne efter en privatisering kan honorere offentlige serviceforpligtelser, om der kan sikres konkurrence/undgå monopoler etc. Konklusionen er, at det er selskaberne i kategorierne servicevirksomhed og produktion, der er mest privatiseringsegnede og lettest kan privatiseres, da der er få eller ingen samfundsmæssige hensyn³ inkorporeret i disse selskabers drift. Ligeledes vurderes de økonomiske gevinster ved privatisering af især servicevirksomheder til at være betragtelige. Det vurderes endvidere, at virksomhederne i de øvrige virksomhedskategorier kan privatiseres, såfremt de regulerings- og konkurrencemæssige rammer tilpasses.

Nedenfor fokuseres på to KL-selskaber indenfor gruppen af servicevirksomheder⁴. Fokus begrundes bl.a. med, at selskaberne bidrager til at reducere konkurrencen i IT- og revisionsleverancerne til kommunerne, ligesom de ved et salg vil kunne indbringe et stort provenu. Salg af servicevirksomhederne skønnes at kunne indbringe 13,6 mia. kr. i provenu, og heraf tegner salg af KMD sig for en stor andel.

KMD (se boks 2 nedenfor), der leverer IT-ydelser til kommunerne (og den private sektor) er en stor virksomhed med ca. 2.500 ansatte og en omsætning på knap 3 mia. kr., ligesom salg heraf vurderes at udgøre en stor del af det samlede potentielle provenu i kategorien servicevirksomheder. Det er vurderingen, at KMD i dag udgør en barriere for konkurrencen om levering af IT-ydelser til den kommunale sektor. Den meget høje privatiseringsegnethed skyldes blandt andet, at der i dag er mange private udbydere af fx IT-løsninger, som kunne tilbydes kommunerne. Endvidere har KMD i dag mulighed for at levere til private. Dermed er der risiko for krydssubsidiering, hvor kommuner reelt betaler overpriser for, at KMD kan underbyde private leverandører på det private marked. Herudover kan nævnes Kommunernes

³ Med samfundsmæssige hensyn tænkes på servicering af borgere i et område med en særlig ydelse, selv om dette ikke i sig selv er forretningsmæssigt rentabelt.

⁴ Der skal tages særligt forbehold for KL-selskaberne, da kommunerne kun ejer dem indirekte. KL er en privatretlig enhed, og provenuet vil derfor tilfalde KL, men KL er ikke skabt til at akkumulere kapital, og derfor vil provenuet kunne fordeles mellem de kommunale medlemmer, der i sidste ende bestemmer. Det er derfor ikke så meget et salg af disse selskaber, men fordeling af provenuet, der er den store udfordring.

Revision, der i dag leverer revisionsydelser til kommunerne. En privatisering af Kommunerne Revision vil kunne forbedre revisionen af kommuner. Dels stilles der ikke krav til uddannelsesniveau i Kommunernes Revision (i modsætning til private registrerede revisorer og statsautoriserede revisorer). Dels er der mange revisionselskaber, der i dag kunne overtage Kommunernes Revisions opgaver. Noget kunne tyde på, at KMDs og KR's stærke position på det kommunale marked skyldes, at det er kommunerne, der selv ejer selskaberne, herunder at borgmestrene sidder i disse bestyrelser. I forlængelse heraf kan borgmestrene og kommuner mangle incitament til at entrere private udbydere.

Boks 2.

KMD

Med en omsætning i 2005 på 2,87 mia. kr., en egenkapital på knap en 960 mio.kr. og et resultat før engangsposter, renter og afskrivninger i 2005 på knap 380 mio.kr. hører KMD til de vigtigste kommunalt ejede selskaber. Kommunerne ejer KMD gennem Kommune Holding A/S, der ejes af Kommunernes Landsforening (KL).

KMD er den største danskejede IT-leverandør og har mere end 2.500 ansatte. KL etablerede i 2003 Kommune Holding A/S for at skabe mere markedslignende rammer om KMD's aktiviteter. KMD er dog stadig den dominerende aktør på det kommunale it-marked. Samtidig byder KMD også på opgaver i statsligt regi og hos private virksomheder.

KMD's rolle er blevet kritiseret fra flere kanter – herunder fra den danske it-branche – for virksomhedens konkurrenceforvridende stilling på markedet. Samtidig er det KMD's ambitioner at ekspandere salget til den private sektor, da lovgivningen fastlægger, at kommunalt ejede selskaber maksimalt må generere 25% af omsætningen fra salg til private.

På KL's delegeretmøde i 2004 blev et forslag om at privatisere KMD nedstemt. Undersøgelser har ellers vist, at et flertal af landets borgmestere støtter et salg af KMD. KMD er en væsentlig indtægtskilde for KL.

Et ofte fremhævet argument for fortsat kommunalt ejerskab af KMD er, at der hos KMD findes en stor viden om kommunerne, der ville gå til spilde, såfremt KMD privatiseredes. Andre fremhæver imidlertid, at innovationen i kommunernes anvendelse af IT hæmmes af, at KMD er så dominerende på udbuddet af kommunale fagsystemer. Bl.a. peges der på, at KMD's ejerskab over kildekoden til fagsystemerne bremser nye decentrale udviklingsinitiativer og forhindrer kommunerne i at søge alternative – og herunder open source – leverandører.

KL's ejerskab af KMD kan sammenlignes med statens tidligere ejerskab af Datacentralen. Datacentralen varetog en lang række opgaver for staten, men blev i 1996 solgt (til CSC). Også her var der frygt for, at unik viden om statens anvendelse af IT ville gå tabt. Set i bakspejlet kan det næppe hævdes, at denne viden gik tabt, eller at den statslige sektors anvendelse af it har lidt skade som følge af salget. Til gengæld oplevede en række statslige institutioner, at de var dårligt klædt på til at varetage indkøberrollen over for en mere profitorienteret leverandør. Et salg af KMD ville indbringe et ikke uvæsentligt provenu til KL og dermed kommunerne, og potentielle købere har meldt sig på banen. Den samlede kommunale økonomi er imidlertid så stor, at det ikke alene bør være økonomiske årsager, der bevirker et eventuelt salg af KMD. Det primære fokus bør være at adskille leverandør og køberrollen.

I den statslige sektor har man målrettet gået efter at adskille det statslige politiske og bureaukratiske virke fra leverandører til staten og dens institutioner. I den kommunale sektor er der derimod tradition for, at politiske poster samtidig medfører eksempelvis bestyrelsesposter i de selskaber, der er leverandører til kommunen. På samme måde består KMD's bestyrelse af kommunale topfolk. En privatisering af KMD vil betyde en professionalisering af KMD's bestyrelse, hvilket vil ruste KMD mod den mest effektive produktion til den lavest mulige pris. Den specielle kommunale markedsdominans bevirker, at såvel bestyrelse som ejerkreds accepterer en ikke-professionel bestyrelse.

Kilde: "Kommunale selskabers privatiseringspotentiale", CAPACENT A/S

For en gennemgang og analyse af fordele og udfordringer ved privatisering af selskaber indenfor de enkelte virksomhedsgrupper (om selskaberne efter en privatisering kan honorere offentlige serviceforpligtelser, om der kan sikres konkurrence/undgå monopoler etc.) henvises

til baggrundsrapporten. I rapporten konkluderes at alle 161 selskaber kan privatiseres, såfremt de regulerings- og konkurrencemæssige rammer tilpasses.

Regeringen bør fremlægge plan for privatisering af kommunale selskaber

Som det fremgår ovenfor, er der erfaringsmæssigt samfundsmæssige gevinster ved en privatisering af offentligt ejede selskaber. Privatiseringer vil øge konkurrencen, effektiviteten i virksomhederne og produktiviteten i økonomien. Salgsprovenuet er af mindre betydning, men set fra et kommunalpolitisk synspunkt vil provenuets størrelse have interesse.

CEPOS foreslår derfor, at Folketinget ved lov pålægger alle kommuner indenfor tre år fra lovens ikrafttrædelse at sælge selskaber, der er privatretligt organiseret. Det foreslås, at kommunerne kan beholde 100 pct. af salgsprovenuet (hvor de i dag kan beholde 40-60 pct. ved salg af visse forsyningsvirksomheder). Dermed forbedres incitamentet til frasalg. Provenuet skal gå til gældsafvikling eller opsparing. Rentegevinsten fra lavere gæld/øget opsparing kan bruges til at finansiere kommunens almindelige drift og til skattelettelser. Et sådan råderum deles ligeligt mellem offentligt forbrug og skattelettelser.

Såfremt kommunerne inden for de tre år ikke har solgt de kommunale selskaber, overtager staten forpligtelsen til at sælge alle selskaber inden otte år efter lovens ikrafttrædelse. I dette tilfælde får kommunerne blot 40-60 pct. af salgsprovenuet. Provenuet skal gå til gældsafvikling eller opsparing. Rentegevinsten fra lavere gæld/øget opsparing i kommunerne kan bruges til at finansiere kommunens almindelige drift og til skattelettelser. Råderummet deles ligeligt mellem offentligt forbrug og skattelettelser.

CEPOS foreslår, at regeringen i forbindelse med privatiseringerne sikrer, at konkurrencelovgivningen og anden regulering tilpasses, således at privatiseringen af selskaber medfører mest mulig konkurrence. Dermed sikres de største samfundsøkonomiske gevinster.

CEPOS foreslår, at Indenrigs- og sundhedsministeren årligt udarbejder en publikation, der giver et overblik over "De kommunale virksomheder", ligesom Finansministeren i dag udgiver publikationen "Staten som aktionær", der giver et overblik over statslige virksomheder. Den nye publikation skal også indeholde de virksomheder, der ikke er privatretligt organiseret.

CEPOS foreslår, at kommunerne skal etablere alle kommunale virksomheder som privatretlige selskaber inden for følgende virksomhedskategorier:

Affalds- og renovationsselskaber, vandforsynings- og spildevandsanlæg, forbrændingsanlæg, lossepladser, varmforsynings- og transmissionsselskaber, elforsyning, naturgas, vedvarende energi, forskellige servicevirksomheder, herunder indkøb, IT, turisme, forsikring, revision og finans, lufthavne, færge-selskaber, busselskaber, jernbaneselskaber, havne, entreprenør- og anlægsvirksomhed og vaskeri.

Litteratur

Christoffersen, Henrik & Martin Paldam (2004). *Privatization in Denmark 1980-2002*. Paper prepared for CESifo Conference on Privatisation Experiences in the EU, November 2003, München. Trykt i: Köthenburger, Marko, Hans-Werner Sinn & John Whalley (eds.) (2006). *Privatization Experiences in the European Union*. CESifo Seminar Series, MIT Press.

Christoffersen, Henrik, Martin Paldam & Allan H. Würtz (2007). Public versus private production and economies of scale. *Public Choice*, Vol. 130, pp. 311–328.

DØR (2004). *Dansk Økonomi*, Forår 2004. Det Økonomiske Råd, København.

Finansministeriet et al. (2004). *Staten som aktionær*. Finansministeriet, Trafikministeriet & Økonomi- og Erhvervsministeriet, januar 2004.

Jørgensen, Martin (2005). Boosting Growth Through Greater Competition in Denmark. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 431, OECD Publishing.

Nicoletti, G. & S. Scarpetta (2003). Regulation, Productivity and Growth: OECD Evidence. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 347, OECD Publishing.

Nicoletti, G. & S. Scarpetta (2005). Regulation and Economic Performance: Product Market Reforms and Productivity in the OECD. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 460, OECD Publishing.

OECD (2003). *Privatising State-Owned Enterprises: An Overview of Policies and Practices in OECD Countries*. OECD Publishing.

Paldam, Martin (2007). *Kommentar til CAPACENTS Rapport til CEPOS*, www.cepos.dk.

Bilag 1

Kommunernes Revision

Kommunernes Revision (KR) ejes af Kommunernes Landsforening (KL) og blev pr. 1. januar 2007 omdannet til et aktieselskab (KR A/S). Alle selskabets aktier ejes af KL. I 2005 skabte virksomhedens ca. 300 medarbejdere en omsætning på 198 mio. kr.

KR er et godt eksempel på kommunernes "selvforsyningskultur". KR blev etableret i 1926 for at løse revisionsopgaven for 18 kommuner. Over årene har behovet for og kravene om revision af kommunernes regnskaber ført til en stærk forøgelse af KR's kundekreds og aktivitetsniveau. I 2001 blev 240 af landets daværende 272 primærkommuner revideret af KR. I mange kommuner er det helt selvfølgeligt, at kommunen køber sine revisionsydelser hos KR. KR har en politisk valgt bestyrelse, der kommer fra den kommunale sektor. KR's revision er ikke underlagt revisorloven, idet revisorloven alene regulerer kravene til registrerede og statsautoriserede revisorer. Revisorloven stiller krav til revisors sagkundskab, uafhængighed, kvalitetskontrol, rotation m.v. Disse krav gælder, hvis en kommune bliver revideret af en privat statsautoriseret eller registreret revisor, men ikke hvis revisionen varetages af KR. Der er således ingen krav til revisorerens teoretiske og praktiske uddannelse, så længe revisionen af en kommunes regnskab varetages af KR, men det er der, hvis revisionen af kommunen varetages af en privat revisionsvirksomhed.

Det er CAPACENTs hypotese, at årsagen til, at der ikke stilles større krav til KR, er, at KR betragtes som en del af kommunernes selvforsyning, hvor der er personsammenfald og et uformelt fællesskab direkte eller indirekte mellem kunde og leverandør (via bestyrelse, ejerskab og kultur). Der findes ikke i samme omfang de modsatrettede interesser, der i et marked ville indebære, at kunden til stadighed stiller krav til leverandørerne om at forbedre kvaliteten i ydelsen samt at sænke prisen.

Det generelle uddannelsesniveau blandt KR's medarbejdere er markant lavere end hos Danmarks øvrige store revisionsvirksomheder, og det skyldes efter CAPACENTs opfattelse, at der ikke stilles formelle faglige krav til KR's revisorer's teoretiske og praktiske uddannelse, og at KR ikke er udsat for det konkurrencemæssige pres, som andre store danske revisionsvirksomheder er udsat for.

Bilag 2. Oversigt over privatiseringsegne selskaber

Miljøvirksomhed		
Navn	Kommunal ejerandel	Ansatte
4-S Skive-Egnens Renovationsselskab	100%	30
Affaldsregion Nord I/S	100%	2
Affaldscenter Rom I/S	100%	4
Affaldsselskabet Vendsyssel Vest I/S (AVV)	100%	90
Affaldsselskabet Vendsyssel Øst	100%	42
Faaborg Spildevand A/S	100%	11
I/S Amagerforbrænding	100%	175
I/S Fasan	100%	100
I/S Fælles Forbrænding	100%	40
I/S KARA	100%	90
I/S MOKANA	100%	8
I/S Nordforbrændingen	100%	71
I/S REFA	100%	75
I/S Reno-Nord	100%	55
I/S REVAS	100%	26
I/S Skovsted Losseplads	100%	3
I/S Storkøbenhavns Modtagestation for Olie- og Kemikalieaffald	100%	6
I/S Thyra	100%	6
I/S Vestforbrænding	100%	260
Kommunekemi A/S	100%	182
L90	100%	21
Lynettefællesskabet I/S	100%	150
Miljøcenter Vestjylland I/S	100%	39
Modtagvest I/S	100%	2
Novoren I/S	100%	30
Nomi i/s	100%	28
Nordvestsjællandss Renovationsselskab I/S	100%	26
Odense Renovationsselskab A/S	100%	170
Reno Djurs I/S	100%	18
Reno Fyn I/S	100%	38
Reno Syd I/S	100%	59
Renovationsselskabet ESØ 90 I/S	100%	30
Rovesta Miljø I/S	100%	100
Trekantområdets Affaldsselskab	100%	41
Østdeponi A.M.B.A.	100%	45
Summeret antal ansatte		2.073
Summeret værdiestimat		6.816.275

Miljøvirksomheder, der ikke kan værdisættes
Affaldsselskab Vest
Andelsselskabet Slamforbrændingen
Fredericia Miljøcenter
Faaborg Renovation A/S
Green City Denmark A/S
I/S Esbjerg Modtagestation
I/S KAVO
I/S Køge-egnens Renseanlæg
I/S MOK
K.O.K. Kommunernes Olie- og Kemikalieaffaldsselskab I/S
Klintholm A/S
Miljøcenter Fyn/Trekantsområdet I/S
Miljøcenter Vest I/S
Miljølaboratoriet Storkøbenhavn I/S
Modtagestation Fyn I/S
Modtagestation Vendsyssel I/S
Mølleåværket
Reno-Syv I/S
RenoVest I/S
Spildevandscenter Avedøre I/S
Sønderborg Områdets Miljøcenter
Sønderjyllands Modtageordning for Olie og Kemikalieaffald
Tarup-Davinde I/S

Produktion		
Navn	Kommunal ejerandel	Ansatte
Falck Hjælpemidler A/S	25%	35,00
Frederiksborg Linnedservice A/S	10%	150,00
Oava A/S	49%	35,00
Summeret antal ansatte		220
Summeret værdiestimat		33.346

Produktionsselskaber, der ikke kan værdisættes
Jydsk Linnedservice A/S
Vestegnens Brandvæsen I/S

Trafik og Transport		
Navn	Kommunal ejerandel	Ansatte
Billund Lufthavn A/S	100%	750,00
Grenaa Havn A/S	100%	35,00
Holstebro-Struer Havn	100%	3,00
Nexø Havn	100%	7,00
Nordjyske Jernbaner A/S	100%	35,00
Rungsted Havn A/S	95%	7,00
Vestsjællands Lokalbaner A/S	100%	75,00
Ærøfærgerne A/S	100%	75,00
Østtrafik A/S	100%	78,00
Aalborg Lufthavn A.M.B.A.	100%	150,00
Summeret antal ansatte		1.215
Summeret værdiestimat		674.604

Trafik- og transportselskaber, der ikke kan værdisættes
Det Ærøske Trafikselskab I/S
Færgefarten Orø-Holbæk I/S
Færgeselskabet Læsø I/S
Færgeselskabet Vestsjælland A/S
Hjejlen APS
Hovedstadens Lokalbaner A/S
Hvalpsund-Sundsøre Færgeoverfart I/S
I/S Mors Thy Færgefart
Midttrafik
Movia
Nordjyllands Trafikselskab
Odense Lufthavn S.M.B.A.
Ribe Amts Trafikselskab
Rønne Havn A/S
Sindal Lufthavn A/S
Sydtrafik
Thyborøn-Agger Færgefart
Vojens Lufthavn
Ærø Bus A/S

Servicevirksomhed		
Navn	Kommunal ejerandel	Ansatte
Amgros I/S	100%	12
Bella Center A/S	29%	256
KnowHowZ A/S	100%	2
COK - Den kommunale højskole	100%	150
Dansk Bibliotekscenter A/S	100%	150
Det Danske Madhus, Skive A/S	100%	35
Ejendomsselskabet Den Fynske Forskerpark A/S	5%	0
Forskerpark Aarhus A/S	100%	7
GIS Danmark A/S	100%	15
HIH Development A/S	100%	15
Agro Business Park A/S	100%	7
KMD A/S	100%	2853
Kommuneforsikring	100%	150
Kommuneinformation A/S	100%	75
Kommunekredit + Kommune Leasing	100%	35
Kommunernes Pensionsforsikring A/S	100%	350
Kram Madservice A/S	10%	75
Messecenter Herning A/S	0,05	350
Storstrøms Erhvervscenter	1	150
Turist Partner Sjælland A/S	1	3
Zealand Care A/S	0,1	150
Summeret antal ansatte		4.840
Summeret EV for industrikategori		13.576.652

Servicevirksomheder, der ikke kan værdisættes
Amternes Lægemiddelregistreringskontor I/S
Grundkort Øst I/S
I/S Vestbad
IT-Innovation
Kulturhus Trommen A/S
NOVI A/S
PhaseOne Trials A/S
Skælskør Turisme S.M.B.A.

Energi og Forsyning		
Navn	Kommunal ejerandel	Ansatte
AKE Entreprise A/S	100%	7
AKE Forsyning A/S	100%	0
Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S	100%	25
EnergiGruppen Jylland a/S	34%	75
Faaborg Forsyningsvirksomheder A/S	100%	9
Faaborg Forsyningsvirksomheder Erhverv A/S	100%	15
Faaborg Vandforsyning A/S	100%	7
Hovedstadsregionens Naturgas I/S	100%	350
I/S Kraftvarmeværk Thisted	100%	35
KE Transmission A/S	100%	1
Naturgas Midt-Nord I/S	100%	171
Nordjysk Elhandel A/S	21%	35
Nyborg Elnet A/S	100%	0
Nyborg Forsyning og Service A/S	100%	75
Odense Energi A/S	100%	75
Odense Vandselskab A/S	100%	150
Samsø Vedvarende Energi Aps	100%	0
Struer Forsyning Fjernvarme A/S	100%	7
Struer Forsyning Service A/S	100%	7
Trekantområdets Varmetransmissionsselskab I/S	100%	14
Varmetransmissionsselskabet Holstebro- Struer I/S	100%	0
Vestforsyning A/S	100%	120
Østkraft Net A/S	100%	75
Summeret antal ansatte		1.253
Summeret EV for industrikategori		5.540.320

Energi- og forsyningsselskaber, der ikke kan værdisættes
Faaborg Elforsyning A/S
Faaborg Fjernvarme A/S
Naturgas Fyn I/S
Skjern Elforsyning A/S
Skjern Forsyning A/S
Skjern Kommune Elforsyning 60 kV A/S
Skjern Vandforsyning Elnet A/S
Struer Forsyning Elnet A/S
Struer Forsyning Energi A/S
Struer Forsyning Holding A/S
Struer Forsyning Vand A/S
Sæby Forsyningspligt A/S
Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S
Vestegnens Vandsamarbejde I/S
Vestsjælland Regionale Vandforsyning A/S